odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Kadernota 2023

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Inhoud

1 Inleiding 1
1.1 Omgevingswet 2
1.2 Koers van de organisatie 2
1.3 Beleidsontwikkelingen 2023 2
1.4 Van kadernota naar begroting 2
1.5 Verantwoording 3
1.5.1 Rapportages 3
1.5.2 Jaarrekening 3

2 Leeswijzer 4

3 Samenvatting 6
3.1 Financiële uitgangspunten 7
3.2 Begroting 2023 7
3.3 Indexering 8
3.3.1 Personele kosten 8
3.3.2 Overige kosten 8
3.3.3 Gewogen indexatie 8

4 Hoofddoelstelling 9
4.1 Achtergrond 10
4.2 Maatschappelijke meerwaarde 10
4.3 Ondersteunen bij beleidsontwikkeling 10
4.4 Breed takenpakket 10

5 Inhoudelijke ontwikkelingen 11
5.1 Omgevingswet 12
5.2 Veranderingen op een rij 12
5.3 Geurbeleid binnen de Omgevingswet 13
5.4 Warme overdracht bodem 13
5.5 Deelnemers moeten keuzen maken 14
5.6 Invloed huizenmarkt op taken 14
5.7 Gezondheid & Luchtkwaliteit 14
5.8 Energiebesparingsakkoord 15
5.9 Onvoorziene ontwikkelingen 16
5.10 Wijziging in de wet op de Gemeenschappelijke Regeling 16
5.11 Technologische ontwikkelingen 16
5.12 Vernieuwingen BBV 17
5.13 Versterking VTH-stelsel , rapport commissie Van Aartsen 18

6 Financieel kader 20
6.1 Wijze van financiering 21
6.2 Gedifferentieerde tarieven 21
6.3 Wijze van kostennormering 21

6.4 Financieel beleid 21
6.5 Weerstandsvermogen 22

7 Toelichting op de lasten 23
7.1 Personele lasten 24
7.2 Overhead 25
7.3 Overige (materiële)kosten 26
7.4 Gegevensuitwisseling & rapportages 26
7.5 Verplichte aansluiting tot inspectieview 27
7.6 Bestemmingsreserves 27

8 Toelichting op de baten 28
8.1 Gemeentelijke baten 29
8.2 Dienstverleningsovereenkomsten 29
8.3 Regio IJmond 29
8.3.1 Gemeente Velsen, Beverwijk en Heemskerk 29
8.3.2 Gemeente Uitgeest 29
8.3.3 NME 29
8.4 Regio Kennemerland 29
8.4.1 Gemeente Haarlem 29
8.5 Regio Zaanstreek-Waterland 30
8.5.1 Gemeente Purmerend 30
8.5.2 Gemeenten met veehouderij-activiteiten 30
8.6 Subsidies en bijdragen 30
8.7 Externe veiligheid van incidenteel naar structurele baten 30
8.8 Overige kosten 31

9 Risico's en onzekerheden 32
9.1 Omgevingswet 33
9.2 Private borging 33
9.3 Project invoering Omgevingswet 33
9.4 Leges 33
9.5 Warme overdracht bodem 33
9.6 Inhoud van het basistakenpakket 34
9.7 IJmond bereikbaar 34
9.8 Dienstverlening overeenkomt met gemeente Uitgeest. 34
9.9 Financiering programma Gezondheid & Luchtkwaliteit. 34
9.10 Boventallig verlof 34
9.11 Uitkomsten Commissie Van Aartsen 34

10 Begroting 2024 en verder 36

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

1 Inleiding

Voor u ligt onze Kadernota voor het jaar 2023. Ten tijde van dit schrijven verkeren wij in een pandemie door COVID-19. De ontwikkelingen in 2022 blijven onzeker. Hoewel de economie als geheel snel herstelt, blijft de aanwezigheid van COVID-19 wel een factor van betekenis. Deze pandemie is ook de belangrijkste onzekerheid bij de economische vooruitzichten.

In deze nota leest u welke ontwikkelingen wij verwachten en hoe wij de ambitie hebben om hierop te anticiperen. De druk op het milieu neemt steeds meer toe. In de begroting van 2023 indexeren wij onze tarieven en bijdragen van onze deelnemers.

1.1 Omgevingswet

Naar verwachting treedt per 1 juli 2022 de Omgevingswet in werking. Met recht kunnen we dit één van de grootste veranderingen noemen in het bestaan van onze dienst. In hoofdstuk 5 nemen we u mee in onze visie op deze veranderingen.

1.2 Koers van de organisatie

Het huidige takenpakket van Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond) is divers en verschilt per gemeente. In de afgelopen jaren vonden er binnen de diverse taakvelden veel veranderingen plaats. Ook de komende jaren staan in het teken van ontwikkelingen zoals het Klimaatakkoord, het inwerking treden van de Omgevingswet, de transitie van een lineaire naar een circulaire economie en de private borging van bouwtoezichttaken. Deze ontwikkelingen veranderen de context waarin ODIJmond haar taken uitvoert. Het grote kader stellende effect van deze ontwikkelingen op het toekomstperspectief heeft effecten op ons werk voor de komende jaren. In dit veranderende krachtenveld is het van belang om voor de komende jaren de koers van de organisatie te bepalen. Deze dient breed gedragen en toekomstbestendig te zijn.

Wij hebben ervoor gekozen dit uit te werken in een Bedrijfsplan 2021–2024.

Ten aanzien van de kerntaken, te weten: vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn in 2019 meerjarige beleidskaders en uitvoeringsstrategieën door de deelnemende gemeentebesturen en het provinciebestuur voor de middellange termijn vastgesteld.

1.3 Beleidsontwikkelingen 2023

In 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. De uitkomsten daarvan kunnen leiden tot verandering, versnelling of uitstel van beleidskeuzes op VTH gebied.

1.4 Van kadernota naar begroting

- Het Dagelijks Bestuur (DB) stelt deze kadernota vast. Deze is daarmee richtinggevend bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2023.
- De ontwerpbegroting 2023 wordt in april 2022 aangeboden aan de raden van onze gemeenten en de Provinciale Staten. Hiermee stellen wij hen in de gelegenheid om zienswijzen in te dienen.

- Begin juli 2021 stelt het Algemeen Bestuur (AB) de begroting 2023 vast, zodat wij deze voor 1 augustus 2022 aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) kunnen toezenden.
- Medio april, uiterlijk tien weken voor de bestuursvergadering van juli 2022, wordt de begroting 2023 aan alle deelnemende gemeenten en provincie Noord-Holland toegezonden.
- De begroting kan in de vergadering van het AB van 13 juli 2022 worden vastgesteld en voor 1 augustus 2022 aan de toezichthouder worden verstuurd.

1.5 Verantwoording

Het bestuur en het managementteam wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang van de realisatie conform de Planning & Controlkalender.

1.5.1 Rapportages

Binnen de P&C-cyclus worden jaarlijks aan het AB de jaarrekening, de begroting en twee rapportages, inclusief prognose, aangeleverd.

1.5.2 Jaarrekening

De jaarrekening wordt opgesteld in het eerste kwartaal volgend op het begrotingsjaar, conform de bepalingen van het BBV. De jaarrekening wordt door de accountant gecontroleerd. Deze jaarrekening wordt, samen met de begroting voor het daaropvolgende jaar én de begrotingswijziging van het huidige jaar aan de deelnemende gemeenten en provincie Noord-Holland toegezonden. Daarna kan zij definitief worden vastgesteld door het AB van ODIJmond.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

2 Leeswijzer

Deze kadernota bevat de volgende hoofdstukken:

Samenvatting
In hoofdstuk 3 leest u een samenvatting van alle financiële uitgangspunten.

Hoofddoelstelling
In hoofdstuk 4 is de achtergrond en de maatschappelijke meerwaarde van onze dienst verwoord.

Inhoudelijke ontwikkelingen
Hoofdstuk 5 maken we inzichtelijk welke ontwikkelingen op zowel korte als langere termijn, invloed hebben op het beleid en onze dienst.

Financieel kader
Hoofdstuk 6 geeft een overzicht van de financiële uitgangspunten en ons financiële beleid.

Financiële ontwikkelingen
In hoofdstuk 7 en 8 gaan we in op de financiële kaders, met name de indexering van baten en lasten, die ons AB vaststelt. Ons DB stelt binnen deze kaders de ontwerpbegroting 2023, inclusief de meerjarenbegroting, op.

Risico’s en onzekerheden
Hoofstuk 9 geeft inzicht in de risico’s en onzekerheden die wij nu voorzien.

Begroting 2024 en verder
Hoofstuk 10 geeft beknopt een beschrijving van het financieel toekomstperspectief 2023 en verder.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

3 Samenvatting

3.1 Financiële uitgangspunten

Met de komst van de Omgevingswet staat de grootste verandering in de geschiedenis van omgevingsdiensten voor de deur. Momenteel zitten wij door de coronapandemie inmiddels in een derde lockdown. Dit heeft ook impact op onze dienst. Onderwerpen als stikstof, PFAS, als ook emissies van Tata Steel en Harsco Metals hebben in de afgelopen anderhalf jaar specifiek in de IJmond geleid tot maatschappelijke onrust. De vele nog onbekende factoren in deze dossiers leiden tot onzekerheid over de realisatie van projecten en de daarbij behorende financiële risico's voor onze deelnemers. De druk op het realiseren van CO2-reductie gaat na de Urgenda-uitspraak van de Hoge Raad op 19 december 2019 alleen maar toenemen. Op dit moment is niet te voorzien wat deze dossiers in 2023 specifiek aan inzet van onze dienst zullen vragen. Wij zijn echter flexibel en vakinhoudelijk goed voorbereid en beschikken over kennis en kunde om onze deelnemers van dienst te zijn. Ook het pas verschenen rapport van de commissie Van Aartsen en de aanbevelingen en reactie daarop van staatsecretaris Van Weyenberg (IenW) hebben grote impact op onze dienst.

Door de aanhoudende onduidelijkheid over de details van de Omgevingswet en krapte op de arbeidsmarkt kent de begroting 2023 onzekerheden. Wij stellen de begroting op met de grootst mogelijke zorg en volgen de laatste ontwikkelingen. Het is mogelijk dat we straks in de begroting rekening moeten houden met zaken die tijdens het schrijven van deze kadernota nog niet bekend zijn.

3.2 Begroting 2023

In de begroting van 2023 houden we rekening met:

- De uitvoering van het programma Gezondheid & Luchtkwaliteit voor de deelnemers in de regio IJmond.
- In 2022 gaan wij samen met de gemeenten die deze taak bij ons hebben belegd de subsidieaanvraag voorbereiden die onderdeel is van het akkoord, de SEB-regeling (Stimulerend Energietoezicht Bedrijven) en starten met de uitvoering van het akkoord. Dit loopt door in 2023.
- Voor de gemeente Haarlem houden wij rekening met een verhoging van de GR-bijdrage voor minimaal 670 uur (een halve formatieplaats).
- Wij verhogen onze overheadsformatie met één om te zorgen dat onze ondersteunende diensten en vooral onze ICT kan blijven voldoen aan de toenemende vraag vanuit de organisatie en onze deelnemers. De eerste vier jaar financieren wij deze uit incidenteel geld.
- IT en digitalisering krijgt een steeds grotere rol. In 2022 breiden we MS Office 365 verder uit met een rapportage systeem. Dit loopt door in 2023 en verdere jaren.
- De verplichte aansluiting voor omgevingsdiensten tot het landelijke systeem Inspectieview.
- Een van onze bestemmingsreserves is in 2023 uitgeput. De doorlopende lasten hiervan lopen door in de begroting.

3.3 Indexering

3.3.1 Personele kosten

In de concept Macro Economische Verkenningscijfers (MEV) van het CPB, gepubliceerd op 21 september 2021, wordt de verwachte loonvoet voor de sector overheid voor 2022 ingeschat op 2,2%. Dit effect zien we terug in de berekening van de voor- en nacalculatie.

In de 'Kerngegevenstabel MLT[1] 2022-2025' (september 2021) geeft het CPB aan dat de loonvoet voor de Overheidssector naar verwachting 2,6% bedraagt in de periode 2022-2025. Daarnaast hanteren wij voor periodieke verhogingen één procent. In totaal is de loonontwikkeling derhalve 3.6%.

Voor 2023 zijn nog geen betrouwbare cijfers voorhanden. Wij gaan daarom voor de begroting 2023 uit van een geleidelijke verhoging van de loonkosten. Met het oog op een nieuw af te spreken cao in 2023 en de verwachtingen van het CPB, stellen wij voor om voor 2023 uit te gaan van een gematigde loonbijstelling van 2,5%.

3.3.2 Overige kosten

Prijsstijgingen en indexeringen op inhuurcontracten worden opgevangen in het uurtarief. Hierin is de stijging van de inhuurtarieven gecompenseerd. De prijscorrectie in de voor- en nacalculatie-berekening van het uurtarief voorziet hierin.

Voor materiële kosten hanteren we de overheidsconsumptie uit dezelfde kerngegevenstabel. Deze bedraagt voor de periode 2022-2025 1,7%.

Gezien de actuele ontwikkelingen in de economie stellen wij voor om de voorcalculatie voor de prijsontwikkeling op 1,70% te zetten.

3.3.3 Gewogen indexatie

De lasten in de begroting van ODIJmond bestaan voor circa 80% uit personele en voor circa 20% uit materiële lasten. Hiermee wordt de gemiddelde index van de begroting 2,34%.

Gematigde loonbijstelling 2,50%
Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc) (CBS) 1,70%
Gewogen gemiddelde 2,34%

[1] Middellange termijn

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

4 Hoofddoelstelling

4.1 Achtergrond

Op 1 januari 1999 zijn wij gestart met de uitvoering van alle wettelijke milieutaken voor de IJmondgemeenten, te weten: Beverwijk, Heemskerk en Velsen. De gemeente Uitgeest is in dat jaar ook toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling (GR). Op 1 januari 2014 en 1 januari 2015 gevolgd door de gemeente Haarlem en provincie Noord-Holland, respectievelijk de gemeenten Purmerend en Beemster. In 2017 zijn de gemeenten Bloemendaal, Heemstede, Zandvoort, Landsmeer, Oostzaan, Waterland, Wormerland en Edam-Volendam toegetreden tot de GR met het basistakenpakket. Per 1 januari 2016 voeren wij eveneens de plustaken vergunningverlening bodem voor provincie Noord-Holland uit. Naast de taken die in de GR zijn ingebracht, voeren wij takenpakketten uit op basis van langlopende dienstverleningsovereenkomsten voor de gemeenten Bloemendaal, Heemstede, Zandvoort, Landsmeer, Oostzaan, Waterland, Wormerland, Uitgeest en Heemskerk.

4.2 Maatschappelijke meerwaarde

Wij zijn een uitvoeringsorganisatie van overheidstaken op het gebied van de fysieke leefomgeving. In de afgelopen jaren is gebleken dat door het bundelen van kennis een maximale synergie kan worden gerealiseerd. De samenwerking wordt gezocht waar het een meerwaarde heeft. De meerwaarde ligt verder in de verbetering en de vereenvoudiging van de dienstverlening naar burgers en bedrijven en verdergaande kwaliteitsverbetering van de uitvoering. Daarnaast wordt gelet op de grote bandbreedte op verschillende vakgebieden, de kwetsbaarheid voor gemeenten verminderd. Wij willen een landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie zijn waar partners met vertrouwen mee samenwerken.

4.3 Ondersteunen bij beleidsontwikkeling

Het ondersteunen van gemeenten en provincie bij beleidsontwikkeling is onlosmakelijk verbonden met de praktijk van de uitvoering. Vanuit de eigen deskundigheid dragen wij zorg voor een adequate afstemming met onze gemeenten en provincie. Een goede en kostenbewuste uitvoering is niet mogelijk zonder heldere beleidskaders van onze opdrachtgevers. Tegelijkertijd doen wij ook voorstellen voor het uitvoeringsbeleid vanuit onze eigen expertise, zoals de handhavingsstrategie.

4.4 Breed takenpakket

Onze activiteiten beperken zich al jaren niet meer tot alleen ‘klassieke’ milieutaken. In een aantal gemeenten wordt het toezicht ook integraal uitgevoerd op brandveiligheid, bouw- en woningtoezicht, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), Algemene Plaatselijke Verordeningen (APV) en drank- en horecawetgeving. Wij investeren in het opleiden van onze medewerkers om hen breed en sectoroverstijgend in te kunnen zetten. Wij zien op termijn voordelen in het verbreden van ons takenpakket waar deze inhoudelijk en/of procesmatig vergelijkbare voordelen biedt aan de verschillende opdrachtgevers, zoals dit het geval is bij de bundeling van milieutaken. De vernieuwing van het toezicht door de integrale aanpak sluit goed aan bij deze landelijke trend. Wij willen deze taken efficiënt en effectief uitvoeren.

Meer informatie over onze werkzaamheden leest u op onze website.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

5 Inhoudelijke ontwikkelingen

5.1 Omgevingswet

Met ingang van 1 juli 2022 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. Verandering vraagt onze continue aandacht. De wereld staat niet stil en zo ook ODIJmond niet. In de kadernota's van de afgelopen jaren hebben wij u al geïnformeerd over het nieuwe omgevingsstelsel. Het uitstel van de inwerkingtreding van dit nieuwe stelsel betekent dat we ons langer kunnen voorbereiden op een goede implementatie. De Omgevingswet brengt verandering met zich mee in het takenpakket van onze deelnemers. De landelijke regelgeving staat nog niet vast. Daardoor is ook nog niet helder wat de impact zal zijn. Wel is zeker dát er verschuivingen in het takenpakket optreden en dat betekent ook dat de deelnemersbijdrage wijzigt. Het wachten is op duidelijkheid vanuit "Den Haag".

Grote impact

De Omgevingswet resulteert in een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Deze herziening heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium. Ook heeft het gevolgen voor de bevoegde gezagen en de organisaties die bij de wet betrokken zijn, zoals onze dienst. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruiksgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte en een samenhangende benadering.

Werkwijzen en regels wijzigen

De invoering van de Omgevingswet betekent dan ook dat onze werkwijze voor de uitvoering van de VTH[2]-taken vanaf dat moment is afgestemd op de Omgevingswet. Onze kaders waaraan vergunningaanvragen worden getoetst en de regels waarop wordt toegezien, wijzigen. Hierbij hoort ook de grotere afwegingsruimte die onze deelnemers bij inwerkingtreding krijgen. De financiële consequenties en onze visie hierop hebben wij uitgewerkt in hoofdstuk 7: Financiële uitgangspunten.

5.2 Veranderingen op een rij

- Met het inwerkingtreden van de Omgevingswet gaat de provinciale bevoegdheid uit de Wet bodembescherming (Wbb) en gedeeltelijk uit de Ontgrondingenwet over naar de gemeenten. Om de integraliteit, kwaliteit (noodzakelijke kennis is al aanwezig) en continuïteit van de uitvoering van de Wbb en Ontgrondingenwet te borgen, hebben vrijwel alle gemeenten aangegeven de uitvoering van deze taken bij ODIJmond te laten.
- Er ontstaan enkele nieuwe vergunningplichten voor onder meer bepaalde bovengrondse opslagtanks. Zij krijgen van rechtswege een omgevingsvergunning voor twee jaar. Binnen die twee jaar moet voor deze activiteiten een nieuwe vergunning zijn aangevraagd en afgegeven.
- Veel bedrijven die nu OBM-plichtig[3] zijn, worden onder de Omgevingswet weer vergunningplichtig. Deze, dan weer vergunning plichtige bedrijven, beschikken op dat moment op basis van het overgangsrecht over een van rechtswege verleende vergunning. Ook als ze eerder niet een OBM hebben aangevraagd. Echter, verandert de aard of omvang van de vergunning-

[2] Vergunningen, toezicht en handhaving
[3] Omgevingsvergunning beperkte milieutoets

plichtige activiteit, dan houdt de van rechtswege verleende vergunning op te bestaan. Dit brengt met zich mee dat handhaving complexer en mogelijk duurder wordt. Er moet dan een nieuwe vergunning worden aangevraagd, waarbij de activiteit in zijn geheel opnieuw moet worden beoordeeld.

- De registratie van de activiteiten van de inrichtingen vraagt na het bekend worden van de definitieve regelgeving, aandacht van zowel de deelnemers als ODIJmond. Op dit moment zijn zowel bij de deelnemers als bij ODIJmond nog niet alle activiteiten van alle inrichtingen die zijn opgenomen in het inrichtingenbestand van ODIJmond, bekend.
- De regelgeving wijzigt waardoor een verschuiving plaatsvindt van sommige vergunning- en meldingsplichten (in Rijksregels) naar decentrale regels. Ook de uitvoering van deze decentrale regels kan in sommige gevallen onder het basistakenpakket vallen.
- Doordat wordt gewerkt met het begrip milieubelastende activiteit (MBA) in plaats van inrichting, ontstaan wijzigingen in het basistakenpakket, waardoor een verschuiving kan plaatsvinden. Zo kunnen taken die nog vanuit de gemeente plaatsvinden, verplicht bij ODIJmond worden ondergebracht. Omgekeerd kunnen er ook weer taken teruggaan naar de gemeente.
- Onder de Omgevingswet moeten omgevingsdiensten straks per gemeente een actualiserings-planning van de vergunningen opstellen.
- Voorafgaand aan controles en vooroverleg, is straks een beoordeling van het bedrijfsdossier nodig om te kunnen vaststellen welk regime er geldt op grond van het overgangsrecht. Waar nodig in samenhang met een beoordeling wat tot de milieubelastende activiteit moet worden gerekend.
- Het overgangsrecht is zeer complex. Vervalt een vergunning dan kunnen toch veel voorschriften daarvan blijven gelden als maatwerk. Een nieuw besluit voor maatwerkvoorschriften is dan nodig.
- Naar verwachting treedt in 2022, als onderdeel van het nieuwe Omgevingsstelsel, de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen in werking. In de kern gaat het om een privatisering van het bouwtoezicht bij nieuw- en verbouw. Taken en verantwoordelijkheden op gebied van bouwen (bouwtechniek) verschuiven van de overheid naar bouwers en private kwaliteits-borgers. In de begroting 2022 is aangegeven dat verwacht wordt dat in 2022 en 2023 ODIJmond de taken vooralsnog blijft uitvoeren om de impact van de nieuwe wet te bezien.

5.3 Geurbeleid binnen de Omgevingswet

De overdracht van het provinciaal geurbeleid naar de (uitvoeringsdienst van de) gemeenten (ODIJmond) in het kader van de Omgevingswet verandert. Dit betekent dat wij eventueel omgevingswaarden voor geur in de omgevingsplannen moeten opnemen. De provincie blijft alleen bij gemeentegrensoverschrijdende activiteiten een rol houden. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat het geurbeleid rondom Tata Steel bij de provincie kan blijven.

5.4 Warme overdracht bodem

Met het inwerkingtreden van de Omgevingswet vindt voor een aantal taken een herverdeling van bevoegdheden plaats. De herverdeling zorgt ook voor een wijziging in bevoegd gezag voor wat betreft de taken voor bodemverontreiniging. Deze bevoegdheden en taken gaan dan over van

provincie naar gemeenten. Een onderdeel van deze overdracht is de verandering in bevoegd gezag voor de VTH-bodemtaken, zoals dat nu in de Wet bodembescherming (Wbb) geregeld is. Op dit moment voeren de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten deze namens provincie Noord-Holland uit. Het gaat hierbij zowel om toezicht, handhaving en vergunningverlening als om de juridische en beleidsmatige advisering.

5.5 Deelnemers moeten keuzen maken

ODIJmond blijft ook de komende jaren belangrijke stappen zetten. Wij zetten ons in op het continue verbeteren van onze taakuitvoering en het versterken van de transparantie richting de deelnemers. In 2023 betekent dit onder andere dat de begroting wordt opgesteld op basis van de Omgevingswet. De informatie die hiervoor nodig is, is deels nog niet beschikbaar en deelnemers zullen binnen de ruimte die de Omgevingswet biedt nog eigen keuzes moeten maken. Deze kadernota geeft inzicht in een aantal belangrijke ontwikkelingen en het meerjarige financieel perspectief voor de periode tot 2027. Omdat door de deelnemers nog keuzes gemaakt moeten worden in het kader van de Omgevingswet, is het op dit moment niet mogelijk om de financiële effecten daarvan in deze kadernota aan te geven.

5.6 Invloed huizenmarkt op taken

De verwachtingen voor de prijzen op de huizenmarkt zijn de laatste tijd door de meeste banken naar boven bijgesteld. De verwachting is dat de prijzen in 2022 een bescheiden stijging zullen laten zien. Bestemmingsplannen, omgevingsvergunningen en milieuvergunningen zijn direct gelinkt aan investeringen, gebiedsontwikkeling en bedrijvigheid.De huizenmarkt is overgekookt en gaat onverminderd door hierdoor verwachten we veel bouwactiviteiten en investeringen in bestaand vastgoed. Dit heeft direct verband met het aantal vergunningsaanvragen.

. Het is de verwachting dat het niveau van toezicht en handhaving en klacht-afhandeling stabiel blijft. Het is belangrijk om samen met gemeenten de ontwikkeling van de conjunctuur en het effect hiervan op de vraagkant te blijven volgen in de aanloop naar de contractbesprekingen voor 2023.

5.7 Gezondheid & Luchtkwaliteit

In opdracht van de gemeenten Beverwijk, Velsen en Heemskerk (hierna IJmondgemeenten) en geadviseerd door GGD Kennemerland is het programma Gezondheid & Luchtkwaliteit IJmond geschreven. Door samen te werken, als één overheid, kunnen stappen worden gezet om samen met inwoners en bedrijven in de IJmond werk te maken van een gezonde en leefbare omgeving. In dat kader is recent 'Onze visie op een gezondere leefomgeving IJmond' en het Programma Tata Steel 2020-2050 door de IJmondgemeenten en provincie Noord-Holland vastgesteld. Ook is een apart hoofdstuk over Tata Steel opgenomen in het programma Gezondheid & Luchtkwaliteit.

Tata Steel is echter niet de enige bron in de IJmond. Er vinden ook emissies naar de lucht plaats als gevolg van wegverkeer, overige bedrijven, scheepvaart en woonomgeving. De bijdragen van deze bronnen zijn ten opzichte van de emissies van Tata Steel klein. Echter, het is belang om ook voor deze bronnen een extra inspanning te leveren om de gezondheid en luchtkwaliteit in de IJmond te verbeteren. Dit programma zet daarom in op bredere mogelijkheden om de gezondheid en luchtkwaliteit in de IJmond te verbeteren. Het programma richt zich met name op intensivering van beleid en maatregelen binnen gemeentelijke bevoegdheden op het gebied van industrie en bedrijvigheid, woon- een leefomgeving, mobiliteit en scheepvaart.

Financiering van het programma

De gemeenten Heemskerk en Beverwijk dragen voor vier jaar ieder € 85.000 bij. De gemeente Velsen draagt € 170.000 bij. Gemeente Velsen heeft deze middelen voor een jaar toegezegd.

IJmond Bereikbaar

Naar aanleiding van de ambities in het programma Gezondheid & Luchtkwaliteit gaan wij het programma IJmond Bereikbaar intensiveren. De ambitie is om het aantal bedrijven waarbij een mobiliteitsscan wordt afgenomen en waar maatregelen worden geïntroduceerd, te verdubbelen. Met de huidige formatie is het niet mogelijk deze intensivering te bereiken. Vanuit het programma Gezondheid & Luchtkwaliteit IJmond dekken we een extra formatieplaats om te intensivering te bereiken. Een deel van de huidige formatie voor IJmond Bereikbaar dekken wij uit een externe subsidie, die is beschikt tot en met 2022. In de begroting van 2023 gaan wij er vanuit dat deze gecontinueerd wordt voor 2023. De onzekerheid hieromtrent vermelden wij in onze begroting.

5.8 Energiebesparingsakkoord

Wij controleren bedrijven en instellingen op het treffen van energiebesparende maatregelen. Maatregelen met een terugverdientijd van minder dan vijf jaar zijn wettelijk verplicht om te nemen. Daarnaast grijpen wij onze bedrijfscontroles aan om met ondernemers het gesprek aan te gaan over de mogelijkheden van verdere verduurzaming van de bedrijfsvoering (stimulering). Daarop sluit het initiatief van provincie Noord-Holland aan. De provincie wil een breed gedragen Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven (het akkoord) sluiten met alle 46 gemeenten. Het ondertekeningmoment vond plaats op 27 januari 2022. In het akkoord staan afspraken over een gezamenlijk ambitieniveau, kaders voor een toezichtwerkwijze en gezamenlijke monitoring en inzet van middelen. Het akkoord loopt in principe tot 2025 en heeft als doel om provincie breed een *level playing field* te creëren op het gebied van toezicht op energiebesparende maatregelen. Dit akkoord biedt voor ons kansen om meer in te zetten op energiebesparing bij bedrijven. Dit doen wij door middel van gerichte communicatie, stimulering en een toezichttraject. Elk energierelevant bedrijf wordt gedurende de looptijd van het akkoord ten minste een keer bezocht. Stimulering wordt ingezet via onze succesvolle GreenBiz IJmond-aanpak, via onder andere energiescans en inzet van dataloggers. Het leveren van een bijdrage aan de geformuleerde ambities uit het akkoord betekent ook intensivering van toezicht en handhaving op dit dossier. In 2022 zal ODIJmond samen met die gemeenten die deze taak bij ons hebben belegd, de aanvraag van de subsidie voorbereiden, dat onderdeel is van het akkoord, de SEB-regeling (Stimulerend Energietoezicht Bedrijven) en starten met de uitvoering van het akkoord.

5.9 Onvoorziene ontwikkelingen

Momenteel zitten wij midden in de coronapandemie en een derde *lockdown*. Dit heeft ook impact op onze dienst. Onderwerpen als stikstof, PFAS, alsmede emissies van Tata Steel en Harsco Metals hebben in de afgelopen anderhalf jaar specifiek in de IJmond geleid tot maatschappelijke onrust. De vele nog onbekende factoren in deze dossiers leiden tot onzekerheid over de realisatie van projecten en de daarbij behorende financiële risico's voor onze deelnemers. De druk op het realiseren van CO2-reductie gaat na de Urgenda[4]uitspraak, alleen maar toenemen. Op dit moment is niet te voorzien wat voornoemde dossiers in 2023 specifiek aan inzet van onze dienst zullen vragen. Wij zijn echter flexibel en vakinhoudelijk goed voorbereid en beschikken over kennis en kunde om onze deelnemers van dienst te zijn.

5.10 Wijziging in de wet op de Gemeenschappelijke Regeling

Verdere organisatorische vernieuwingen, die door mogelijk extra effecten hebben op de overhead (uurtarief/kosten) zijn:

- Wet Open Overheid als vervanger van WOB: alles is openbaar tenzij;
- Wet Elektronische Publicaties (WEP);
- Wet Gemeenschappelijke regeling (Wgr).

De Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond (GR) vormt ons juridische kader. De GR Omgevingsdienst IJmond is een openbaar lichaam met 15 deelnemers dat opereert onder de naam Omgevingsdienst IJmond. Binnen het kader van de GR voert de dienst naast de taken beschreven in de GR, ook taken uit op basis van apart met haar deelnemers afgesloten dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). De aanpassing van de Wgr en het inwerkingtreden van de Omgevingswet en de daarmee gepaard gaande overdracht van bevoegdheden van provincie naar gemeenten, leidt tot een wijziging van de GR. Ten tijde van het opstellen van deze nota is nog niet duidelijk of de Omgevingswet daadwerkelijk op 1 juli 2022 in werking treedt. Eind van 2021 is een traject gestart om samen met onze deelnemers te komen tot een wijziging van de GR. Een en ander kan mogelijk naar 2023 toe doorlopen. Met deze wijziging van de GR streven we ernaar om de GR zo in te richten dat zij flexibeler om kan gaan met aanpassingen in wet- en regelgeving, met als doel omissies tussen de GR en de wet in de toekomst de voorkomen.

5.11 Technologische ontwikkelingen

De technologische ontwikkeling zet door. Enerzijds betreft het de informatiepositie voor inwoner en overheid, die gelijk moet zijn en dat heeft voor ODIJmond veel consequenties die gaan over datakwaliteit en privacygevoeligheid. Hoe zorgen we ervoor dat informatie digitaal beschikbaar is, wie legt wat vast, wie is de eigenaar van bronbestanden? Dat moet goed afgebakend worden. Daarnaast komen er nieuwe technologische mogelijkheden in het werk van ODIJmond, zoals drones voor toezicht.

[4] Zie ook hoofdstuk 3.1

5.12 Vernieuwingen BBV

De begroting 2023 wordt ingedeeld naar de laatste inzichten in het BBV[5], de ervaringen met de jaarcijfers 2021 en de begroting 2022. De afgelopen periode zijn er geen grote wijzigingen geweest in het BBV, waardoor de opzet van de begroting 2023 op dezelfde wijze kan plaatsvinden als die van 2022. De beoogde wijziging om per 2021 een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening op te nemen, is uitgesteld naar 2022 en blijft ook voor 2023 relevant. Vanaf het begrotingsjaar 2022 vindt er een verandering plaats in de verantwoordelijkheden met betrekking tot de rechtmatigheid van de jaarrekening van gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Niet langer is het de accountant die vaststelt dat in lijn met wet- en regelgeving wordt gehandeld, maar is het DB aan zet. Het DB dient immers te kunnen steunen op een adequaat functionerend systeem van interne beheersing en controle, om (primair) te waarborgen dat ODIJmond bij alle (financiële) beheer handelingen en transacties, de wet- en regelgeving naleeft. Als gevolg hiervan heeft ODIJmond per 2021 het interne controleplan aangescherpt, om als basis te dienen voor de rechtmatigheidsparagraaf. Indien er na vaststelling van deze (ontwerp)Kader-nota wijzigingen in het BBV worden doorgevoerd, dan worden deze meegenomen bij het opstellen van de begroting 2023.

Conform de vereisten van het BBV wordt de begroting 2023 ingedeeld naar de voorgeschreven taakvelden.

Voor ODIJmond zijn dat:

- Volksgezondheid & Milieu (V&M); hieronder vallen alle taken op het gebied van vergunning-verlening, toezicht en handhaving die betrekking hebben op milieu- en de adviestaken;
- Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing (VHROSV); hieronder vallen alle bouwtaken en advisering op het gebied van RO;
- Onderwijs; hieronder vallen de taken op het gebied van Natuur- en Milieu Educatie (NME);
- Overhead; hieronder vallen de werkzaamheden en lasten m.b.t. de overhead.
- Bestemmingsreserves; hieronder vallen de dotatie en onttrekkingen aan onze reserves.

BTW en omzetbelasting

De taakvelden worden als zodanig in de begroting 2023 onderscheiden zodat gemeenten de bijbehorende taken met baten en lasten kunnen aggregeren in hun eigen begroting. Alle bedragen in de begroting zijn exclusief btw. ODIJmond is door de Belastingdienst aangemerkt als ondernemer in de zin van de Wet op de Omzetbelasting. Hierdoor worden alle facturen die ODIJmond voor haar dienstverlening verzendt, verzwaard met het vigerende tarief voor de omzetbelasting. ODIJmond kan zelf geen beroep doen op het btw-compensatiefonds.

Vennootschapsbelasting plichtig

In 2021 heeft de Belastingdienst het standpunt ingenomen dat ODIJmond beperkt vennootschaps-belastingplichtig (VpB) is. Dit is bepaald op basis van de activiteiten zoals toen en nu verricht. Dit betreft alleen de activiteit bodemrapportages. De verwachting is dat dit van tijdelijke aard is. Het

[5] Besluit begroting en verantwoording

beleid is om de vrijstelling weer te realiseren nadat er geen resultaten meer behaald worden op deze activiteit. De omvang van de deze belasting is zeer beperkt.

5.13 Versterking VTH-stelsel , rapport commissie Van Aartsen

Wij maken deel uit van het landelijke stelsel van 29 omgevingsdiensten. Het huidige stelsel is vanaf 2013 opgebouwd en in 2016 wettelijk vastgelegd. Nu het stelsel enkele jaren van kracht is, wordt beter zichtbaar wat wel en niet werkt. Dit blijkt onder meer uit de evaluatieonderzoeken die periodiek in opdracht van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat worden uitgevoerd. De staatssecretaris constateert in de praktijk dat het stelsel nog niet optimaal functioneert. Zij heeft daarop besloten een onafhankelijke adviescommissie in te stellen: de Bestuurlijke Commissie Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) in het milieudomein (commissie Van Aartsen).

Hoofdvraag

De hoofdvraag aan de commissie was, welke mogelijkheden de commissie ziet om milieuhandhaving, -toezicht en vergunningverlening in Nederland te versterken met als doel het stelsel effectiever en slagvaardiger te maken. Belangrijk onderdeel van het advies is dat de staatssecretaris de commissie vraagt welke mogelijkheden zij ziet om de onafhankelijkheid en deskundigheid van toezichthouders - waaronder in het bijzonder omgevingsdiensten - te versterken. Verder vraagt de staatssecretaris aan te geven wat er voor nodig is om die versterking daadwerkelijk te realiseren. Ook is de commissie gevraagd om op basis van haar bevindingen over de voorgaande punten een oordeel en advies te geven over de huidige verdeling van rollen, taken en bevoegdheden in het stelsel. En om aan te geven of dit voldoende mogelijkheden biedt voor het Rijk om vanuit de regierol haar stelselverantwoordelijkheid waar te maken.

Belangrijkste conclusie

De belangrijkste conclusie is dat het huidige stelsel nog behoorlijk wat tekortkomingen kent waarbij met name de rol van de omgevingsdiensten nog onvoldoende uit de verf komt. Schaalgrootte, gebrek aan middelen en het ontbreken van een uniform takenpakket en mandaat, spelen hierbij een rol. Een volgend kabinet zal met de adviezen van de commissie aan de slag gaan. Dit kan ook gevolgen hebben voor de omgevingsdiensten, dus ook voor ODIJmond.

Wij zien de aanbevelingen van de commissie van Aartsen als een positieve stimulans waarbij de belangrijke rol van een Omgevingsdienst wordt erkend.

Rekenkamer rapport

De commissie van Aartsen gaat ook in op de positie van omgevingsdiensten ten opzichte van haar deelnemers. Deze is volgens de commissie te afhankelijk van het bevoegd gezag. De Algemene Rekenkamer heeft een onderzoek gedaan naar de handhaving van de zwaardere bedrijven (30 juni 2021). Op dit moment zijn eventuele organisatorische en/of financiële gevolgen van deze rapportage niet bekend, maar zeer waarschijnlijk heeft dit op de langere duur wel gevolgen. Milieucriminaliteit en -overtredingen kunnen veel schade opleveren aan mens en milieu. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) becijfert de schade op enkele miljarden euro's per jaar (ILT, 2020a). Naleving van de regels door bedrijven en effectief toezicht hierop, is dan ook van

groot belang. Zij hebben dit onderzocht onder 482 BRZO-bedrijven en zogeheten net-niet BRZO-bedrijven, vernoemd naar het Besluit risico's zware ongevallen. Het gaat om bedrijven die met een grote hoeveelheid gevaarlijke stoffen omgaan en daarom vanuit milieuoogpunt speciale aandacht verdienen. Zij concluderen op basis van dit onderzoek dat het stelsel van toezicht en handhaving om milieucriminaliteit en –overtredingen tegen te gaan, onvoldoende functioneert. De Algemene Rekenkamer komt met diverse aanbevelingen. Zij concluderen dat data niet op orde zijn, onvoldoende worden uitgewisseld en dat milieucriminaliteit nauwelijks wordt bestreden en bestuurders in het duister tasten inzake dit onderwerp. Wij zien als gevolg van bovenstaande ontwikkelingen de komende jaren nog veel op ons afkomen.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

6 Financieel kader

6.1 Wijze van financiering

De financiële exploitatie van ODIJmond is gebaseerd op de bijdragen van de deelnemende gemeenten. Die kent op dit moment de vorm van inputsturing: per gemeente worden de uren afgestemd op de verwachte uit te voeren taken, er wordt vooraf één vast uurtarief afgesproken en daarmee is de bijdrage van elke gemeente bekend, evenals bijna alle inkomsten voor de ODIJmond begroting.

Jaarlijks wordt een begroting opgesteld op basis van de gegarandeerde gecontracteerde uren die voor onbepaalde tijd per gemeente zijn vastgelegd in de GR. Een aantal gemeenten participeert in de verdeelsleutel. Daarnaast hebben deelnemers aanvullende dienstverleningsovereenkomsten met ons afgesloten. De formatie en vaste kosten zijn hierop afgestemd, de begroting is zo tenminste budgettair neutraal. Dit geeft een stabiele financiële basis voor ODIJmond en de gemeenten.

De looptijd van de huidige, vastgestelde verdeelsleutel is 2019-2021. De herberekening van de verdeelsleutel kunnen we pas maken na afsluiting van het jaar 2021. In verband met het uitstel van de Omgevingswet naar 1 juli 2022, stellen we aan het Algemeen Bestuur voor om de verdeelsleutel tot de daadwerkelijke ingangsdatum van de Omgevingswet te verlengen.

De Omgevingswet heeft een grote impact op de verdeelsleutel door het (gedeeltelijk) uittreden van een van de deelnemers, te weten: provincie Noord-Holland.

De begroting 2023 stellen wij vroeg in het jaar op en duidelijkheid is dan niet verwacht. De begroting 2023 stellen we op in het voorjaar van 2022. Dit betekent dat we de begroting opstellen met de laatst vastgestelde verdeelsleutel.

6.2 Gedifferentieerde tarieven

Naast de GR bijdragen, is het gebruikelijk dat in het lopende jaar de gemeente of andere opdrachtgevers aanvullende taken afnemen bij ODIJmond.
Deze diensten zijn incidenteel. Om te kunnen blijven voldoen aan deze vraag is soms inhuur of tijdelijke uitbreiding van formatie nodig. Voor deze aanvullende uren wordt voor nieuwe contracten het basistarief met een opslag van 10-20% gehanteerd.

6.3 Wijze van kostennormering

Het financieel kader is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Als productiviteitsnorm wordt uitgegaan van 1340 uur, een percentage van 71,5% van de totale beschikbare uren per fte (1872). Dit betreft de ‘declarabele’ uren, de uren die direct gerelateerd zijn aan productie voor deelnemers.
- In 2022 en 2023 vindt een groei plaats naar de hiervoor aangegeven financiële uitgangspunten.

6.4 Financieel beleid

ODIJmond kende afgelopen jaren een structureel gezonde exploitatie, wat meegenomen is in de, in het voorjaar van 2021 gemaakte, (financiële) uitwerking van de meerjarenbegroting.

Doordat ODIJmond met een integraal uurtarief werkt, waaruit alle vaste kosten van de uitvoering en overhead worden gedekt, ontstaat bij een gelijkblijvende DVO-uren omvang, een stabiele financieel gezonde basis. Op dit moment is, door meerdere factoren, zoals de Omgevingswet (Ow) en besparingen bij gemeenten, onzeker wat met de omvang van het aantal DVO-uren gaat gebeuren.

Op het uurtarief hebben de volgende vier factoren een mogelijk effect:

a. Loon- en prijsontwikkelingen (index opgave CPB): hierop heeft ODIJmond geen invloed.
b. DVO-uren omvang: wanneer het aantal door gemeenten gegarandeerde/vaste uren daalt, stijgt het uurtarief (en vice versa).
c. Besparingen: het drie-sporentraject voor de kostenbesparingen. Deze worden in principe 'ingeboekt' bij realisatie.
d. Wet- en regelgeving.

6.5 Weerstandsvermogen

De weerstandsparagraaf (WP) biedt een overzicht van die risico's waarvoor geen dekking is gegeven via een verzekering of een voorziening. Reguliere, veel voorkomende, geringe risico's worden niet opgenomen. Van de niet gedekte risico's wordt via kans en geschatte schade de benodigde weerstandscapaciteit gepresenteerd. Dit rapport biedt ons inzichten om deze paragraaf te actualiseren in onze jaarrekening en begroting zoals ook de wetgeving in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) voorschrijft om eens in de vier jaar te doen.

In 2020 hebben wij een risico-inventarisatie laten uitvoeren. Door middel van een zogenaamde Monte Carlo-simulatie is vervolgens het weerstandvermogen berekend. Wanneer ODIJmond een weerstandsvermogen aanhoudt van €467.000 ontstaat een zekerheid van 90% dat zij in staat is haar risico's in voldoende mate af te dekken. Het kiezen voor de 90% norm is binnen de publieke sector algemeen geaccepteerd en wordt breed toegepast binnen het lokaal en midden bestuur.

Op dit moment is het weerstandsvermogen volgens de overeengekomen methodiek niet op orde alsmede lager dan het vereiste niveau.

Indien wij in 2021 de rekening positief afsluiten wordt dit aangewend om de algemene reserve aan te vullen. In het AB van december 2020 is overeengekomen dat wanneer het gewenste niveau niet in 2023 is bereikt, een extra bijdrage van de deelnemers gevraagd wordt. Er is echter nog geen aanleiding om in verband hiermee een opslag voor de tarieven in de begroting 2023 op te nemen. Het is aanbevelingswaardig dat het AB, zoals te doen gebruikelijk, de ontwikkeling van de algemene reserve opvolgt en beoordeelt. Na resultaatbestemming van de rekening van 2021 brengen wij de deelnemers op de hoogte van het resterende tekort, zodat zij met dit onafgedekte risico rekening kunnen houden bij de bepaling en afdekking van hun eigen risico's.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

7 Toelichting op de lasten

7.1 Personele lasten

Circa 80% van onze kosten bestaat uit personeelskosten. De medewerkers van ODIJmond vallen onder de cao van de Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (SGO).

Vooruitlopend op de aanpassing van onze GR in 2022 gaan wij begroten voor de stijging van de loonvoet op basis van de Raming Macro Economische verkenning. Hiermee verwachten wij cao ontwikkelingen beter te kunnen opvangen. Dit voorkomt begrotingswijzigingen voor cao ontwikkelingen in 2023.

Het jaar 2022

Er is tot en met 31 december 2022 een principe akkoord afgesloten. Voor de uitwerkingen daarvan doen wij voor 2022 een begrotingswijziging. Deze bieden we tegelijk aan met de begroting van 2023. De gewijzigde begroting 2022 is de basis voor indexatie voor de begroting van 2023.

Het jaar 2023

In de concept Macro Economische Verkenningscijfers (MEV) van het CPB, gepubliceerd op 21 september 2021, wordt de verwachte loonvoet voor de sector overheid voor 2022 ingeschat op 2,2%. Dit effect zien we terug in de berekening van de voor- en nacalculatie.
De cao-loonstijging loopt in 2022 op. De cao's die zijn afgesloten voor 2022 bevatten een hogere loonstijging dan in 2021. Verwacht wordt dat dit ook voor de nog af te sluiten cao's geldt vanwege het economisch herstel en de krapte op de arbeidsmarkt. Desondanks wordt de cao-groei gedrukt door verzwakte bedrijven in met name de dienstensector. Ook onzekerheid omtrent het verloop van de coronapandemie en bijbehorende maatregelen, beperken de ruimte voor loonstijging.

Voor 2023 zijn nog geen betrouwbare cijfers voorhanden. Wij gaan daarom voor de begroting 2023 uit van een geleidelijke verhoging van de loonkosten. Met het oog op een nieuw af te spreken cao in 2023 en de verwachtingen van het CPB, stellen wij voor om voor 2023 uit te gaan van een gematigde loonbijstelling van 2%.

De afgelopen periode is wel duidelijk geworden dat het aantrekken van hoogopgeleid en gekwalificeerd personeel (met name vakspecialisten) binnen de huidige arbeidsmarkt, een uitdaging vormt. De coronapandemie heeft voor ons werkpakket nog niet gezorgd voor een ruimere arbeidsmarkt. De verwachting is dat deze spanning de komende jaren aanhoudt. De situatie wordt verergerd door de toenemende uitstroom wegens leeftijd en arbeidsmobiliteit. Deze ontwikkeling is ook waarneembaar bij andere omgevingsdiensten.

Het gevolg hiervan is dat vacatures langer openstaan dan gewenst en/of de (tijdelijke) inzet van medewerkers op inhuurbasis wordt verhoogd. We zijn gedwongen zij-instromers of nog niet gekwalificeerde medewerkers aan te nemen en dit vraagt extra begeleiding door onze medewerkers. Dit heeft gevolgen voor de door hen ervaren werkdruk en op de productiviteitsnorm. En meer inhuur verhoogt de flexibele schil en is duurder in vergelijking met 'eigen' personeel. Met betrekking tot het vraagstuk rondom een krapper wordende arbeidsmarkt, wordt door ODIJmond

de verbinding met deelnemers, partners, andere omgevingsdiensten en opleidingsinstituten gezocht om deze problematiek te benaderen.

Al jaren hebben wij binnen ODIJmond een opleidingstraject en investeren wij veel in het zelf opleiden van personeel. Naast de opleiding tot milieu-inspecteur willen wij ook voor de tak bouw een eigen opleidingsprogramma ontwikkelen.

Deelnemers vragen steeds vaker ondersteuning in het kader van deze wet. Dit is logisch omdat we te maken hebben met gezamenlijke processen en er veel specifieke kennis bij ODIJmond aanwezig is. Het gezamenlijk optrekken past ook in de ontwikkeling als kennisorganisatie die ODIJmond is voor haar deelnemers. Daarbij past het ook in een kennisorganisatie die ODIJmond is en wil blijven zijn om deelnemers op dit gebied te kunnen faciliteren.

Investeren in kennisontwikkeling en delen is een speerpunt uit de aanbevelingen van het rapport van de commissie Van Aartsen. In de begroting van 2023 rekenen wij met 2,5% van de salarissen en sociale lasten voor scholing & employability.

Aan de hand van strategische personeelsplanning wordt bepaald welke mogelijkheden aanwezig zijn om hierop zowel op de korte als lange termijn, invulling aan te geven. Hierbij moet worden gedacht aan het gezamenlijk opzetten van een traineeprogramma of aan de inzet en het opleiden van zij-instromers. Ook het onderwerp arbeidsmarktcommunicatie zal hiervan onderdeel uitmaken. De gevolgen van dit alles zijn geschetst maar kunnen zeker hun tijdelijke of structurele invloed hebben op de afgesproken hoogte van de flexibele schil. Deze zal dan verhoogd moeten worden maar in welke mate is nog niet duidelijk. Vanwege de verwachte krapte op de arbeidsmarkt de komende jaren, stellen wij voor om het percentage flexibele schil voor 2023 en 2024 tijdelijk te verhogen naar 2,5% van de salarissen en sociale lasten.

7.2 Overhead

Digitalisering verandert onze maatschappij ingrijpend en is tegelijkertijd essentieel om de maatschappij draaiende te houden. De uitbraak van het coronavirus en de gevolgen daarvan tonen dat nog eens extra aan. Juist nu blijkt de meerwaarde van investeringen in een goed gedigitaliseerde overheid. Deze dragen bijvoorbeeld bij aan het organiseren van levensreddende zorg en aan goede overheidsdienstverlening.

Wij streven naar een lage overhead maar door de groei van onze organisatie, zien wij dat de druk op de ondersteunende dienst onevenredig is toegenomen. Hiervoor breiden wij de cirkel ‘Staff’ zoals onze ondersteunende dienst heet, met 1 formatieplaats uit. Wij erkennen dat vooral de druk op onze IT afdeling erg is toegenomen, wat komt door een toenemende vraag.

Uit ervaring blijkt dat ca 20% van de fte wenselijk is als overhead.
De uitbreiding in contracten voor het applicatiebeheer van Open Wave staan hier deels ter dekking voor. Verder gaan we bij een uitbreiding van taken door onder andere het programma Schone

Lucht en het Energiebesparingsakkoord een gedeelte reserveren van de middelen ten behoeve van deze formatieplaats. Het restant dekken wij uit een verhoging van ons tarief.

2023	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
€75.000	€75.000	€75.000	€75.000	€75.000
incidenteel	incidenteel	incidenteel	incidenteel	structureel

7.3 Overige (materiële)kosten

Voor de overige kosten wordt per onderdeel een budget gereserveerd in de begroting. Deze posten worden begroot op basis van structurele uitgaven en een inschatting van toekomstige structurele uitgaven, waarbij we de meerjarige budgetten uit de vastgestelde begroting 2022 als basis nemen. Getracht wordt om de uitgavenstructuur zodanig in te richten dat er sprake is van flexibiliteit en een zo beperkt mogelijk structureel uitgavenpatroon. Het belangrijkste uitgangspunt is hierbij dat structurele uitgaven uit structurele inkomsten worden gefinancierd. Deze posten bedragen meestal een historisch bepaald percentage van de directe personele lasten. Prijsstijgingen en indexeringen op inhuurcontracten worden opgevangen in het uurtarief. Hierin is de stijging van de inhuurtarieven gecompenseerd. De prijscorrectie in de voor- en nacalculatieberekening van het uurtarief voorziet hierin.

Gezien de actuele ontwikkelingen in de economie stellen wij voor om de voorcalculatie voor de prijsontwikkeling op 1,50% te zetten.

In onze samenleving moet iedereen mee kunnen blijven doen. Daarvoor is het nodig om te investeren in toegankelijke en begrijpelijke communicatie en in het verbeteren van digitale vaardigheden. Sinds 1 juli 2018 zijn overheidsorganisaties wettelijk verplicht om de maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om hun websites en mobiele applicaties toegankelijker te maken. Ook moeten ze daarover gedetailleerd verantwoording afleggen in een toegankelijkheidsverklaring. In 2022 passen wij onze digitale toegankelijkheid verder aan. Een en ander kan uitlopen naar 2023.

7.4 Gegevensuitwisseling & rapportages

Het doel van deze gegevensuitwisseling is in eerste instantie om ons te verantwoorden. De deelnemers vragen een uitgebreide verantwoording. De rapportages, zowel extern en intern, willen wij professionaliseren en wij willen betere sturingsinformatie genereren. Om dit doel te bereiken willen we business intelligence (BI) tooling koppelen aan het datawarehouse (deze tooling ‘bevraagt’ via het datawarehouse de verschillende bronnen bij ODIJmond). Daarvoor moeten we investeren in een datawarehouse als centraal gegevensknooppunt. De manier waarop we dit nu doen, handmatig, is complex en foutgevoelig.

Daarnaast willen we investeren in het produceren van dashboards die zijn toegesneden op de deelnemer. Daarmee voorzien we de deelnemer van informatie waar behoefte aan is. Digitaal vergaderen en digitaal samenwerken De coronacrisis heeft overal als een katalysator gewerkt voor het plaats- en tijdonafhankelijk werken.

Wij verwachten de kosten voor de ontwikkeling hiervan in 2022 te kunnen dekken uit incidentele baten. Het jaar 2022 zien wij als een ontwikkelingsjaar van deze dashboards. In 2023 houden wij rekening met een verhoging van de licentiekosten van onze Microsoft licentie.

2023	2024	2025	2026	2027
€6.000	€6.000	€6.000	€6.000	€6.000
structureel	structureel	structureel	structureel	structureel

7.5 Verplichte aansluiting tot inspectieview

Inspectieview als hét enige systeem waarlangs de wettelijk verplichte uitwisseling van milieugegevens plaatsvindt. Omgevingsdiensten worden gevraagd in 2021 met een eigen aansluiting aan te sluiten op de Inspectieview, zodat per 1 januari 2022 de aansluiting op de Inspectieview operationeel is (was 2021). In 2021 is gestart met een nieuwe governance, waarin gebruikers een nadrukkelijker rol krijgen dan in de huidige situatie. De gebruiksvriendelijkheid van de Inspectie-view wordt vergroot en er wordt een traject gestart waarin wordt bekeken aan welke gegevens specifiek behoefte is. Het OM heeft in het Bob toegezegd te willen aansluiten op de Inspectieview. De aanpassing van de tariefstelling naar € 25.000 vindt plaats na afronding van het transitiejaar, dus per 1 januari 2022. Vanaf de begroting van 2023 nemen we deze last structureel op.

2023	2024	2025	2026	2027
€25.000	€25.000	€25.000	€25.000	€25.000
structureel	structureel	structureel	structureel	structureel

7.6 Bestemmingsreserves

De bestemmingreserve voor reservetransitie RUD is in 2023 uitgeput. Dit betekent dat er vanuit deze reserve geen dekking meer is voor de kosten hiervan.

2023	2024	2025	2026	2027
€7.000	€7.000	€7.000	€7.000	€7.000
structureel	structureel	structureel	structureel	structureel

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

8 Toelichting op de baten

8.1 Gemeentelijke baten

De baten uit de gemeentelijke bijdragen die in de begroting 2023 van ODIJmond worden opgenomen, staan gelijk aan de afname van de uren die zijn opgenomen in de in GR en de verdeling volgens de verdeelsleutel.

Naast vaste GR-bijdragen, worden ook de langlopende contracten aan de baten toegevoegd. Alleen met extra baten die zijn vastgesteld vanuit aanvullende opdrachten wordt rekening gehouden.

Hier worden baten bedoeld die onder andere voortvloeien uit de vrijval of ontvangst van subsidies en activiteiten op het gebied van natuur- en milieueducatie.

8.2 Dienstverleningsovereenkomsten

Wij hebben al sinds 2001 een lange samenwerkingsrelatie met gemeenten in Zuid-Kennemerland en Zaanstreek-Waterland opgebouwd op basis van dienstverleningsovereenkomsten. Met het inwerkingdtreden van de Wet verbetering Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving zijn deze partners verplicht tot de GR Omgevingsdienst IJmond toegetreden met hun basistakenpakket (zie ook 3.1 Basistakenpakket). De overige taken voor deze gemeenten worden nog steeds uitgevoerd op basis van langlopende dienstverleningsovereenkomsten, conform artikel 18 van de GR.

8.3 Regio IJmond

8.3.1 Gemeente Velsen, Beverwijk en Heemskerk

Afhankelijk van de besluitvorming omtrent ons programma Gezondheid en Luchtkwaliteit vragen wij voor de uitvoering van dit programma extra middelen op.

8.3.2 Gemeente Uitgeest

Voor het jaar 2022 en 2023 hebben we een nieuwe dienstverleningsovereenkomst opgesteld. Deze overeenkomst staat ter dekking van onze vaste en flexibele schil. De dienstverleningsovereenkomst is tijdens het opstellen van deze kadernota nog niet ondertekent. Wij verwachten hier op zeer korte termijn besluitvorming over. Met deze dienstverleningsovereenkomst is 2343 uur gemoeid. Gemeente Uitgeest maakt deel uit van onze veiligheidsregio.

8.3.3 NME

De formatiedekking van NME is niet in overeenstemming met de loonkosten. In 2020 is overeengekomen om via de begrotingen deze in de toekomst op peil te brengen. In 2023 verhogen wij de formatiebijdrage met €5.000 per educatiecentrum.

8.4 Regio Kennemerland

8.4.1 Gemeente Haarlem

Met de gemeente Haarlem voeren wij momenteel gesprekken voor het inbrengen van de bodemtaken in het kader van het basistakenpakket. In de begroting van 2023 houden wij rekening dat de GR-bijdrage met 600 uur wordt verhoogd.

8.5 Regio Zaanstreek-Waterland

8.5.1 Gemeente Purmerend

Per 1 januari 2022 heeft de (voormalig) gemeente Beemster aangegeven haar plustaken met 1 jaar te verlengen. In de begroting van 2023 houden we geen rekening meer met deze baten. In 2022 treden we in overleg met de gemeente Purmerend over de overdracht van deze taken. De formatiedekking die met deze baten is gemoeid, betreft 1040 uur.

Dit betekent, dat wij in de begroting van 2023 de vacatureruimte (flexibele schil) voor één formatieplaats verlagen en geen rekening houden met deze baten.

8.5.2 Gemeenten met veehouderij-activiteiten

Regio Zaanstreek-Waterland is rijk aan agrarische activiteiten. Veehouderijbedrijven zijn onder de Omgevingswet volledig vergunningsplichtig, waar dit nu nog samenhangt met de grootte en inrichting van deze activiteiten.
De GR-bijdragen van deze regiogemeenten worden berekend op basis van een vaste bijdrage die is opgesteld voor de uitvoering van het basistakenpakket in de VTH-wetgeving. Er is een projectgroep opgericht om te onderzoeken of deze vaste bijdragen voor het basistakenpakket nog aansluiten op de inhoud van dat pakket onder de Omgevingswet.
De verwachting is dat dit voor gemeenten met veel activiteiten op het gebied van veehouderij de huidige vaste bijdrage niet toereikend is. Deze ontwikkelingen worden meegenomen in de aanpassing van onze gemeenschappelijke regeling naar aanleiding van de Omgevingswet.

8.6 Subsidies en bijdragen

De afgelopen jaren hebben wij veel ervaring opgedaan met (complexe) Europese subsidiefondsen. In tegenstelling tot regionale projecten zijn hier mogelijkheden om gedeeltelijke dekking aan te vragen voor formatie.

Ook subsidiestromen die komen van het Rijk en de provincie blijven wij nauwgezet in de gaten houden. We hebben steeds meer aandacht om de kosten voor coördinatie hierin mee te begroten.

Ten tijde van het opstellen van de begroting verwachten wij nog geen beschikking over de honorering van deze projecten te hebben. In de begroting kunnen wij alleen bijdragen opvoeren waar wij een beschikking van hebben ontvangen. Deze ontwikkeling zorgt ervoor dat wij in 2023 mogelijk hogere baten hebben dan begroot. Indien dit leidt tot een begrotingsoverschot, betalen wij dit terug aan onze deelnemers.

8.7 Externe veiligheid van incidenteel naar structurele baten

De financiering voor externe veiligheid is in 2021 aangepast. Vanaf de begroting 2022 verwerken we deze bijdragen in de GR-bijdrage omdat deze uitvoeringstaak een taak in het basistakenpakket betreft. De bijdragen indexeren wij vanaf de begroting van 2023.

8.8 Overige kosten

Overige kosten berekenen we op basis van:

- de meest recente inzichten omtrent ontwikkeling van de overige kosten (huur op basis van laatste stand huurcontract, servicekosten, ICT-licenties etc.);
- afschrijvingen o.b.v. activabestand + investeringen + vervangingsinvesteringen;
- indexering.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

9 Risico’s en onzekerheden

9.1 Omgevingswet

De Omgevingswet heeft grote financiële consequenties.

Er zijn (nog) geen afspraken over de gevolgen die de Omgevingswet kan hebben voor de Dienstverleningsovereenkomsten (DVO), en daarmee dus ook niet over het uurtarief.

9.2 Private borging

Effect van de invoering van de wet private borging, waarbij de markt taken overneemt. Voor de gemeente Zandvoort voeren wij alle bouwtaken uit. Hier is vaste formatie op ingezet.

9.3 Project invoering Omgevingswet

We verwachten in 2022 en 2023 dat de omvang van de werkzaamheden sterk toenemen. In 2021 werd duidelijk dat de meeste gemeenten kiezen voor de minimale variant, andere zaken worden daarmee vooruitgeschoven naar de toekomst.

Omdat de vraag naar onderzoekskosten ten behoeve van de omgevingsplannen sterk uiteenlopen per deelnemer, hebben wij in onze financiële ramingen hier geen rekening mee gehouden. De onderzoekskosten komen voor rekening van de deelnemers.

9.4 Leges

Onder de Omgevingswet is het mogelijk om leges te gaan heffen voor milieuvergunningen. Dit moet per gemeente onderzocht worden. In de begroting van 2023 houden we hier geen rekening mee (conform begroting 2022). Wel hebben wij de data en expertise in huis om onze deelnemers hiermee van dienst te zijn.

9.5 Warme overdracht bodem

Tegelijk met de overdracht van de bodemtaken van de provincie naar gemeenten worden de financiële middelen vanuit het Provinciefonds naar Gemeentefonds overgeheveld. Om straks namens gemeenten in de toekomst deze taak op hetzelfde niveau, zorgvuldig en adequaat uit te kunnen blijven voeren, doen wij een beroep op deze middelen. De financiering van de bodemtaken onder de Omgevingswet is echter al langere tijd onduidelijk. De verwachting is dat hier medio 2022 meer over bekend wordt. Het Rijk is daar nu over in overleg met de VNG en het IPO. Om hier wel op voor te sorteren, hebben wij het totaalbedrag, dat nu voor onze regio staat gereserveerd, verdeeld over onze regio via een verdeelsleutel.

In de begroting van 2023 houden wij rekening met de volledige financiering van deze taak. We verdelen deze bijdragen na indexatie op basis van een verdeelsleutel. In de begroting van 2022 hebben wij deze sleutel berekend naar inwonersaantallen. In een zienswijze op deze begroting is aangegeven dat dit niet gewenst is. Momenteel zijn wij in gesprek met provincie Noord-Holland over deze financiering. In de begroting van 2023 hanteren wij de verdeelsleutel die het meest recht doet aan de verdeling van de gelden.
Het is onzeker of de Rijksmiddelen in 2023 toereikend zijn om de kosten voor de bodemtaken één op één te dekken.

9.6 Inhoud van het basistakenpakket

Tijdens het opstellen van deze kadernota is er nog onzekerheid over de inhoud van het basistakenpakket. De basistaken zijn door al onze deelnemers ingebracht in de gemeenschappelijke regeling. Een aantal deelnemers heeft de plustaken met dienstverleningsovereenkomsten bij ons ondergebracht. Het is mogelijk dat er door aanpassing van de inhoud van het basistakenpakket meer taken ingebracht moeten worden in de gemeenschappelijke regeling. Medio 2022 verwachten wij hier duidelijkheid over te verkrijgen. Arena Consultants ondersteunt ons in dit traject. Hierin worden al onze deelnemers betrokken.

9.7 IJmond bereikbaar

Een deel van de huidige formatie voor IJmond Bereikbaar dekken wij uit een externe subsidie, die is beschikt tot en met 2022. In de begroting van 2023 gaan wij er vanuit dat deze gecontinueerd wordt voor 2023. De onzekerheid hieromtrent vermelden wij in onze begroting.

9.8 Dienstverlening overeenkomt met gemeente Uitgeest.

Voor het jaar 2022 en 2023 hebben we een nieuwe dienstverleningsovereenkomst opgesteld. Deze overeenkomst staat ter dekking van onze vaste en flexibele schil. De dienstverleningsovereenkomst is tijdens het opstellen van deze kadernota nog niet ondertekend. Wij verwachten hier op zeer korte termijn besluitvorming over. Met deze dienstverleningsovereenkomst is 2343 uur gemoeid.

9.9 Financiering programma Gezondheid & Luchtkwaliteit.

Het programma heeft een looptijd van 4 jaar. Gemeente Velsen heeft de financiering voor het programma voor 1 jaar toegekend. In de begroting nemen wij de formatieplaatsen en de financiering van dit programma op. De financiering voor de programma is incidenteel. Om te zorgen voor een duurzaam programma, is inzet van vaste formatie wenselijk. Wanneer financiering hiervoor niet gecontinueerd wordt, is het risico dat er kosten zijn gepaard bij het herplaatsen of afvloeien van formatie.

9.10 Boventallig verlof

In het principe akkoord zijn afspraken gemaakt over de harmonisatie van het verlof. Ter ondersteuning van het vitaliteitsbeleid krijgen alle medewerkers vanaf 1 januari 2022 de mogelijkheid om bovenwettelijk verlof te sparen. Dit verlofsparen geeft medewerkers meer mogelijkheden om vrije tijd af te stemmen op specifieke wensen. Deze extra mogelijkheid tot verlofsparen kan leiden een stijging van het verlofsaldo.

9.11 Uitkomsten Commissie Van Aartsen

Een van de aanbevelingen van de Commissie Van Aartsen is te komen tot een Landelijke normfinanciering in plaats van lokale outputfinanciering. ODIJmond heeft geen outputfinanciering maar een inputfinanciering. Uit onderzoek blijkt dat als we onze financiering omrekenen naar euro per inwoner, wij aan de onderkant van de omgevingsdiensten zitten. Dit betekent dat er een risico bestaat dat een landelijke normfinanciering een stijging van de tarieven met zich mee brengt.

De commissie realiseert zich dat dit een beperking in de vrijheid van het budget van lokale en regionale overheid betekent en daarmee een ingreep in de gegroeide financiële verhoudingen tussen overheden. Toch is het noodzakelijk om toezicht en handhaving effectief te laten zijn en meer milieuschade in de toekomst te voorkomen. Omdat dit ook een nationaal belang is, moet het Rijk bijdragen aan de financiering van de omgevingsdiensten. Ten tijde van het opstellen van deze kadernota is niets bekend over financiering van het Rijk en is dit onzeker.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

10 Begroting 2024 en verder

Belangrijkste uitgangspunt voor de begroting 2023 én de meerjarenraming 2024-2026, is dat deze sluitend is en voorziet in maatregelen die ook op langere termijn een sluitende begroting waarborgen. Een sluitende begroting vereist een evenwicht tussen de baten en de lasten. Nadat de lasten verminderd zijn met de baten uit dienstverleningsovereenkomsten, projecten en overige baten, resteert de bijdrage van de deelnemers. Deze baten zijn kostprijsafhankelijk en zijn daarom van dezelfde ontwikkelingsfactoren afhankelijk. Zo zijn de baten en de lasten vooral afhankelijk van de ontwikkeling van het totale volume van de dienstverlening. Ook de te hanteren indexering heeft invloed op de baten en lasten.

In lijn met de lange termijnvisie van het CPB, wordt er verwacht dat de economie beperkt aantrekt in de aankomende jaren. Hierdoor zetten wij ook in op een beperkte loon- en prijsontwikkeling. De voorlopige percentages worden uiteindelijk verrekend in de Kadernota 2024 en de definitieve worden berekend in de Kadernota 2025.

odijmond
OMGEVINGSDIENST IJMOND

Postbus 325
1940 AH Beverwijk
0251–263 863
info@odijmond.nl
www.odijmond.nl

5 januari 2022 | versie 1.0
Beeld: Stockfoto’s en foto’s beeldbank ODIJmond